

VILÁG OSSÁG

KOLOZSVAR,
1947 október 2, csütörtök

A MAGYAR NÉPI SZÖVETSÉG KÖZPONTI NAPILAPJA

IV. EVFOLYAM
246. szám

Ki
állapítja meg
a lakbőreket?

Népi demokráciánk kiteljesítése és a tömegek nevelése a legfontosabb feladatunk

— állapította meg Kurkó Gyárfás a MNSz központi szervezőinek értekezletén

Bányai László a nemzetközi háborus uszítókat leplezte le beszédében

KOLOZSVAR. — Rendes havi értekezletét kedden reggel 9 órakor kezdte meg a Magyar Népi Szövetség központi szervező bizottsága az összes körzeti szervező felelősök jelenlétében. Az országos központ részéről a szervező bizottság vezetőjén, Mezei Lajoson kívül jelen voltak Kurkó Gyárfás országos elnök, Kacsó Sándor országos alelnök, Bányai László, Juhász Lajos központi végrehajtóbizottsági tagok és Takács Lajos dr. a parlamenti csoport elnöke.

Az értekezlet Bányai László külpolitikai beszámolójával kezdődött meg. Vázolta a jelenlegi külpolitikai eseményeket és törekvéseket, Bányai László hangsúlyozta, hogy a nemzetközi politikai életet ma a béke és a háború kérdése foglalkoztatja elsősorban. Nem azért, mintha közvetlen háború veszélye fenyegetné az avilágot, hanem a nemzetközi imperialista trösztök háborus uszításai miatt. Ezt a háborus uszítást könnyörtelen ösztönözéssel leplezte le a *Visszsziki* szövetség külügyminiszterhelyettes, az Egyesült Nemzetek közgyűlésének most folyó vitájában rámutatva arra, hogy a tultermelési válságtól félt amerikai hadiipar áll az uszítás mögött. Célja a közvéleményt pánikba kergetni és úgy állítani be a dolgot, mintha újabb háborus veszély fenyegetné a világot a Szovjetunió és a kelet-európai új demokráciák részéről, hogy ezzel az Amerikai Egyesült Államok kormányát hatalmas arányú újabb hadianyag beruházásokra sarkallja s elterelje a figyelmet az Egyesült Államokat fenyegető nagyarányú gazdaság válságról.

Az előadó ezzel kapcsolatban rámutatott arra, hogy az amerikai háborus imperialista körök eszközei nagyon kezednek hasonlítani a hitleristák eszközeihez s világszerte új-fasisztáknak a megfoghatatlanságát. Leszegezte azonban azt is, hogy ma már Amerikában egyre többen látják, hogy az Egyesült Államok kormányja katasztrófa politikát folytat.

A BÉKE FELE HALADUNK

Bányai László a továbbiakban a nemzetközi imperialisták kelet-európai mesterkedéseire tért ki, ahol az alparaszti, valójában reakciós ösztönzések egymás után lepleződtek le Petkov és Maniu mesterkedéseitől Nagy Ferencig.

Ugyanígyan cáll indultak a Petrescu és Peyer-féle alszocialista pártok is, valamint a jobboldali szociáldemokratáknak álcázott egyéb imperialista ügynökök — állapította meg Bányai László.

E törekvésekről szólva, az előadó részletesen elemelte különösen román és magyar viszonylatban a reakció elleni hadjáratot és ennek fontosságát a népi előrehaladás szempontjából.

Befejezésül Bányai László a következőket állapította meg:

— Legfőbb feladatunk egyike ma, meggyőzni azokat, akik a háborus uszítás következtében pánikba estek, hogy a világ békeszerető népeinek a Szovjetunióval az élen a béke érdekében kifejtett munkája minden mércékverés ellenére is győzelemmel fog végződni.

Kurkó Gyárfás ismertette ezután a helypolitikai kérdéseket és helyzetet s levonta belőlük a Magyar Népi Szövetség és szervezői legfontosabb feladataira vonatkozóan a tanulságot.

— Amint a külpolitikai tájéko-

zatból is láthatjuk — kezdte beszédét az országos elnök —, ma a világon, ahogy azt Tito tábornagy a minap kifejtette, háborus és békefront alakult ki. Nekünk a békefront megszilárdításában igen fontos szerepünk van. Ezért kell pontosan megállapítanunk, hogy hol áll ma országunk és milyen eredményeket ért el eddig a demokratikus erők összefogása ilyen tekintetben.

A NÉPI DEMOKRÁCIA SZAKASZAIHOZ ÉRKEZTÜNK

Kurkó Gyárfás itt leszegezte, hogy országunk demokráciája új szakaszba, a népi demokrácia szakaszába érkezett. Ennek legfőbb jellemzője, hogy a képviselőházban a demokratikus erők abszolút többségben vannak, végrehajtották a földreformot, a reakció legális leplezését felszámolták, tul vagyunk a pénzügyi reformon és megtörtént az előkészület az igazságügy gyökeres reformjára is. Különösen jelentős ebből a szempontból a képviselőház valóban

demokratikus elemeinek nagy többsége, ami annyit jelent, hogy ma már minden demokratikus törekvést meg tud valósítani. Természetesen még vannak akadályok, ami részben a tömegek politikai iskolázatlanságából, részben a még létező korrupcióból adódik, továbbá abból, hogy az igazságszervi reform ezután fog megvalósulni.

A szónok ezután részletesen ismertette a pénzügyi reform és a többi nagyjelentőségű helypolitikai intézkedés jelentőségét, hangsúlyozva, hogy ezeknek alapos ismertetése és jelentőségének a széles tömegek előtti értékelése ma egyik feladata kell, hogy legyen szervezeti vezetőinknek.

NEM ELEG A REAKCIONAK CSAK A VEZÉREIT ELTÁVOLITANI!

A reakció vezérkarának felszámolásával kapcsolatban Kurkó Gyárfás figyelmeztetett arra, hogy a vezérek eltávolítása a politikai életből még nem minden. Még mindig számtalan lehetőség van

arra, hogy aknamunkáját továbbfolytassa politikailag iskolázatlan tömegeink között.

— Ezért a széles tömegek politikai nevelése ma a legfontosabb — állapította meg —, e téren legvégébb eddig kifejtett munkánk.

Kurkó Gyárfás itt leszegezte, hogy ez a felvilágosító munka csakis úgy végezhető el eredményesen, ha közben megnyerjük népiünket a demokráciának és nem ijesztjük el magunktól.

— Az öntudatos demokrata antifasiszta élcsapat, melynek szerepe hasonló a kovászéhoz, csak úgy teljesítheti ezt a feladatát, ha a kovászhoz a nép a tészta. Akkor támaszthatjuk alá a demokrácia munkáját, akkor segítjük a népi demokrácia kifejlődését, ha melléje tudjuk állítani a népet s mi elsősorban a nagy paraszti tömeget, melyek a demokrácia tulajdonképpeni tényezői és amelyeknek érdekeiért és békés munkálkodásáért dolgozunk.

Rámutatott azonban arra is, hogy tovább kell folytatni a tisz-

togatás munkáját. Ez azonban nem merülhet ki pusztá jelszavak puffogatásában. Komoly átnevelő munkára és fokozottabb éberségre van szükség. Majd miután a Magyar Népi Szövetség létének fontosságát hangsúlyozta, a továbbiakban a nemzetiségi kérdéssről beszélt.

— Az a tény — mondotta —, hogy a nemzetiségi egyenjóság ma kormányzati program, igen nagy jelentőségű, mert annyit jelent, hogy a minőségi demokráciával nemzetiségi egyenjóságunk is tökéletesedik, viszont annak gyengülésével összezsugorodnak.

— Kötelességünk tehát — hangsúlyozta — a népi demokrácia kiteljesítésén dolgozni, még hozzá minden erőnkkel. Mert a nemzeti-ségi kérdés fejlődése a népi demokrácia fejlődésének a kérdése. Ez a fejlődés azonban csak olyan mértékben következhet be, olyan mértékben haladhatunk előre, amilyen mértékben meg tudjuk nyerni ennek a haladásnak a szolgálatára a tömegeket — állapította meg befejezéséppen Kurkó Gyárfás, a MNSz országos elnöke.

Az elhangzott politikai beszámoló után kérdések és hozzászólások következtek, melyeknek során Borsi József, Dóri Erzsébet, Gál Kálmán, Kacsó Sándor, Juhász Lajos, Káli János és Fodor István szólaltak fel.

Délután került sor a központi szervezőbizottság jelentésére és a körzeti felelősök beszámolójára.

Meg kell védenetek az együttélő nemzetiségek egyenlő jogát ebben a hazában

— kötötte az esküt tett új csendőrség lelkére Teohari Georgescu belügyminiszter

BUKAREST. — Groza Péter miniszterelnök és Teohari Georgescu belügyminiszter jelenlétében tették le az esküt az 1947-es korosztályhoz tartozó új vasúti csendőrök. Az ünnepség alkalmával mind a belügyminiszter, mind pedig a miniszterelnök beszédet mondott. Teohari Georgescu belügyminiszter a többiek között a következőket mondotta:

— Esküt tettetek arra, hogy életetek árán is megvéddetek a demokratikus hazánkat. A hazát megvédeni annyit jelent, mint megvédeni a nép szabadságát, a földművesek jogát a föld birtoklásához, a kétkézi és értelmiségi munkások jogát megvédeni egy jobb élethez, az összes nemzetiségek egyenlő jogát védelmezni mindazon belső és külső ellenség ellen, akik demokratikus rendszerünk ellen szövetkeznek. És végül megvédeni a ha-

zát annyit is jelent, mint megerősíteni és elmélyíteni a barátságot országunk és a szomszédos országok között, élen a mi nagy barátunkkal, a Szovjetunióval.

Groza miniszterelnök a következőket kötötte az új csendőrség lelkére:

— Örködni fogtok ez ország minden polgárának jó erkölcsi felett, beleértve

természetesen az együttélő népeket is, mert ma szemben a szomorú emléktől elmult korról, ebben az országban minden együttélő nép vallásra, nemzetiségre való tekintet nélkül, amint láthatjátok, testvéri viszonyban él nálunk s ragaszkodik hazánkhoz és váll-váll mellett dolgozik az ország újjáépítéséért.

Hol állapítják meg a lakbőreket?

Minisztertanácsi határozat alapján a lakbőrek rögzített lejben október 10-ig fizetendők ki. Az új lakbér kiszámításának alapja az 1938. évi házbérszerződés, illetve az 1938. évi április 23-i házbér adóvallomási ívből feltüntetett összeg. Igen sok bérlő megkeresést intézett az adóhivatalokhoz és felvilágosítást kért, hogy mennyi volt a jelenleg részéről la-

kott lakás 1938. évben bevallott házbérszámára és más belső kérdésekre vonatkozik. Mind a két munkáspárt sajtója beszámol róla, a tervezett külpolitikai vonatkozásban barátság szerződésekre törekszik az ország demokratikus szomszédai-val s tárgyalásokat kíván Csehszlovákiával az ott élő magyarok demokratikus jogainak a biztosítása érdekében.

A GÖRÖG KÉRDÉS VITÁJA

Az ENSz politikai bizottságában Gromiko nagy beszédben leplezte le a nemzetközi reakció által a görög ügyben felkavart diplomáciai vihar indítékait. Megállapította, hogy a monarchofasizta görög kormány csak azért kobolta a vádakat Jugoszlávia, Bulgária és Albánia ellen, hogy külső segítséget kérjen és

jelkötöző ügyosztályai már a mai napon megkezdik működésüket.

RÖVIDESEN NYILVÁNOSÁGRA HOZZÁK MANIUÉK BŰNLAJSTROMÁT

Néhány napon belül nyilvánosságra hozzák a Nemzeti Parasztpárt vezetőinek bűnlajstromát. Ez a lajstrom nemcsak a tamadai szökési kísérlet bizonyítékait sorolja fel, hanem világosan rámutat arra is, hogy a Maniu-féle nemzeti parasztpárt egész léte alatt népi és nemzetellenes politikát folytatott s vezetői, e politika természetes folyományaként, összeesküvést szöttek a demokratikus rendszer s Románia állami függetlensége ellen. A vádirat felsorolja a nemzeti parasztpárt által létrehozott terrorista földalatti szervezeteket is.

A Szovjetunió és Lengyelország támogatja, az USA és Anglia ellenzi Románia és Magyarország felvételét az ENSz-be

Magyarország barátsági szerződésre törekszik demokratikus szomszédjaival

A Biztonsági Tanács ma folytatja a volt csatlós államok felvételi kérelmének a vitáját. A hétfő esti ülésen Gromiko szovjet megbízott kijelentette, hogy a szovjet küldöttség hajlandó hozzájárulni Olaszországot, Bulgáriát és Finnországot is felvenni az ENSz-be.

A volt csatlósállamok közül a Biztonsági Tanács elnök Magyarország felvételi kérelmével foglalkozott. Cadogan angol megbízott Magyarország felvételére ellen foglalt állást. Lengyelország képviselője a felvétel mellett emelt szót.

Az USA képviselője is Magyarország felvételére ellen nyilatkozott.

Ezután Románia felvételének kérdését vitatták meg. A vita folyamán a Szovjetunió, Franciaország, Lengyelország és Kína támogatta Románia felvételi kérelmét, a brit és az amerikai kiküldött ellene foglalt állást.

KÖZÖS MUNKATERVET DOLGOZTAK KI A MAGYAR MUNKÁSPÁRTOK

A „France Presse” tudósítója beszámol arról, hogy a magyar kommunista és szociáldemokrata párt meggyezett a közös kormányzati munkaterv tekintetében, amelyet rövidesen a koalíció másik két pártja, a kisgazda- és a nemzeti paraszt párt elé terjesztenek.

A munkaterv, amelyet nagy vonalában legutóbb Rákosi Mátyás a kommunista párt főtitkára ismertelelt, elsősorban a költségvetési egyensúlyra, a hároméves terv

fenntartása bűnlajstromát. Rámutatott, hogy az USA nagyhatalom felelés a jelenlegi görög állapotokért, mert durván beavatkozik a görög belügyekbe és amerikai politikai irányítás mellett alakult meg az új görög kormány is. Gromiko végül határozati javaslatot terjesztett be az idegen csapatok görög földről való eltávolítását kívánva.

A politikai bizottság egyébként szintén ma folytatja ülést.

PONTOS VÁLTOZÁSOK AZ ANGOL KORMÁNYBAN

Attlee angol miniszterelnök bejelentette, hogy kormányában fontos változások történnek. Először váltózásként Sir Stafford Cripps eddigi kereskedelmiügyi miniszter közgazdasági miniszter lett, utódja James Wilson lett.

KIK KÖTELESEK ARU-PÓT-BEVALLÁST ADNI? A pénzügyminisztérium szeptember 26-án 965.687. számú távirati rendeletével engedélyezte, hogy azok az adózók, akik a hivatalos lap augusztus 27-iki 196. számában megjelent 302. számú rendelet alapján árubevallást adtak be — érték nélkül —, legkésőbb október 5-ig pótbevallást kötelesek benyújtani az árubevallás felülvizsgálata miatt. Az érdekeltek 3 példányban kiállított kimutatást kötelesek benyújtani az adóbevallási iv iktatószámára való hivatkozással és a kimutatásban az árukat ugyanolyan sorrendben kell felsorolni az értékek megjelölésével, mint az első bevallásban. Azok az adófizetők, akik az értékbavallást egy összegben már beadták, újból kötelesek részletezve három példányban benyújtani. Az áru értéke után levendő 10 százalékos adó első részletét a pénzügyigazgatóság I. emeleti 25. számú szobájában számfejtik és a központi pénztár 6. számú ablakánál kell befizetni.

AZ EME szokásos szerdai méhészvándorgyűléseit az általános harósi gyűléstől elválasztva szünetelteti. A legközelebbi gyűléstől a méhészeket kellő időben értesíti az EME vezetősége. PETKES Miklósné kolozsvári, Deportáltak-utca 100 szám alatt lakó asszony részére levél érkezett hadifogságban lévő hozzátartozójától. A levél szerkesztőségünkben érhető.

BÉLYEGGYŰJTŐKORT szerveznek meg a nemzetnevelési miniszter engedélyével minden iskolában. A bélyeggyűjtőkör egy tanár vezetésével fog működni. A bélyeggyűjtés hasznos, tanító, ismeretterjesztő szórakozás és ezért a minisztérium a bélyeggyűjtésnek az egyes gyárakban, intézményekben való megszervezését is tervezi.

TORDA ÉS ARANYOSGYÉRES KÖZÖTT szeptember 26-tól kezdve újlag forgalomba iktatta a CFR vezérigazgatósága a 3163—3164, 3167—3168 és 3170—3171 számú személyvonatokat és ezzel sürűbbé tette a közlekedést.

100 LEJÉRT árult egy liter olajat Popovici Katalin Gyapju községi asszony. Letartóztatták.

AZ ANTIFASISZTA háboruban résztvevő román önkéntesek egyesülete felhívja a volt harcosokat, hogy saját érdekében október 4-ig naponta 9 és 12, délután 16 és 18 óra között jelentkezzenek az egyesület Budai Nagy Antal-utcában (a katonai térrparancsnokság mellett) lévő hivatalos helyiségében.

A CSEPLESNÉL beszállított gabona ellenértékét a termelők a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnél (INCOOP) a hivatalos lap szeptember 25-iki 221. számában közzétett 55. számú miniszterközi bizottsági rendelet értelmében stabilizált lejben 1:20.000 arányban kapják meg, tehát minden régi 20.000 lej értékért 1 stabil lejt. Így számolják el a cséplőgéptulajdonosoknak járó díjat is. Egy kiló búzáért a termelő 1 lej 80 banit kap stabil lejben.

Helyzetjelentés a tifuszfrontról:

Egy nap alatt 27 új kiütéses tifusz esetet Kolozsváron, 349 az eddig megbetegedettek száma — köztük 19 halálos áldozat

Az Országos Szaktanács közbenjárására fontos gyógyszereket kap Kolozsvár

„Járványveszély fenyegető réme lebeg a Kétvízköz felett... telepítsék át a döglétes büzt árasztó szemételepet... felelőtlen játék a dolgozók egészségével“... („Világosság“ 1947 június 7.)

KOLOZSVÁR. — A városi tisztifőorvosi hivatal előtt a féregtelenítő egészségügyi csoportok gyülekeznek. Dr. Prodan Leon főorvos utasításokat ad — hogy menjenek, hol lépjenek akcióba a városra zúdult járvány elleni harcban, mely nap-nap után egyre több áldozatot szed a lakosság soraiból.

— Kétvízköz... Kerekdomb... Irizstelep... — kapják meg a csoportok vezetői munkaterületüket.

— A mai napon 27 új esetet jelentenek — ismerteti a helyzetet dr. Prodan főorvos. — Ezideig 19-en haltak meg. A város területén 147-re emelkedett az ápolás alatt lévőkhé száma. A megye területén 202-re.

A Betegsegélyző Intézet élén dr. Poenaru Jenő főorvos és orvosai, egészségügyi személyzete éjjel-nappal készenlétben vannak.

FONTOS GYÓGYSZEREK ÉRKEZTEK

— Bukarest hozzájárult nagyobb mennyiségű gyógyszer megvételéhez — mondja dr. Poenaru — és ez ma vagy halnap megérkezik. Fontos szüveritő gyógyszerek is vannak közöttük, amit kitűnően fel tudunk használni a kiütéses tifuszos betegek megmentésére.

— Maga Gheorghe Apostol, az Országos Szaktanács részéről és Dejeu Dumitru, Anderkó József a helyi Szaktanács vezetői jártak közbe, hogy a szükséges gyógyszert mielőbb megkapjuk — folytatja dr. Poenaru és ráter a napi orvosi jelentések anyagának ismertetésére.

Megtudjuk, hogy az intézet a tagokon kívül vállalta a posta, telefon, törvényszék, pártbiztos, szerkesztőségek, fogházak egészségügyi felügyeletét. Egyes vállalatok már szappannal és szükséges tisztasági szerekekkel látták el alkalmazottikat. A „Fali Ujság“-ot is igénybevétték a járvány elleni küzdelemben. Felvilágosító cikkek, figyelmeztetések jelentek meg az üzemek falijúságjaiban.

— A járvány emelkedő iránzatú — mondja dr. Poenaru főorvos —, mint eddigi munkánk eredményét azt említjük meg, hogy a tisztaság egyre kiteljesítőbb. A vizsgálatoknál egyre kevesebb tetves embert lehet találni. Rendkívül fontos, hogy a közönség megértse intézkedéseinket. A malmokban tartott vizsgálatok során azt tapasztaltuk, hogy a lisztes zsákokat fekvőhelynek használták és megtöltötték tetűvel. Így valószínűleg házhoz szállították a járvány fertőző baktériumait. Természetesen ezt a helyzetet megszüntettük.

Az intézet kapujában mindenkit átvizsgálunk. Akik férgesek, azokat fertőtleníteni küldik. Ma csak egy férges kliens volt. Tegnap még 16. Úgy látszik itt is kedvezően alakul a tisztasági helyzet.

450 MOZGÓ BACILLUS-GÁRDA

— Ezideig 450 olyan személyt szedtünk össze, akik férgesek voltak. Tulnyomórésztben koldusok és csavargók. Egyrészt kitoloncoltuk. Előzőleg valamennyit fertőtleníttünk. Az egészségügyi razzikiákat folytatjuk és a csavargók ellen a legkíméletlenebb lépéseket — mondja a központi rendőrségen Belindeanu rendőrkezes.

— Sajnos kevés a legénység létszáma. A fertőtlenítő osztalog mind rendőri segítséget kaptak, a vámonknál külön őrskémet állítottunk — ismerteti tovább a helyzetet és maga is belátja, hogy még sok tennivaló lenne, de a személyzet hiánya megnehezíti a munkát.

FÉREGTELENÍTÉS HÁZ-RÓL-HÁZRA

A Kétvízközben dolgozó féregtelenítő osztagok házról-házra mennek. Az egészségtelen lakásokban riadtnak fogadják, sokszor ellenszenvvel is — azokat, akik a saját egészségük kockázatát érteik harcolnak. Gyerekek, öregek, de munkabíró férfiak és nők is tele vannak a férgesekkel. Van olyan, akinek egy inge sincsen Rajtalévő ruhája is rongyokból

van összetakolva. Fehér porfelhő terül rá a szennyes rongyokra, behatol a lakások zugaiba, hogy gyilkos mérgeivel elpusztítsa a gyilkos férgeseket.

— Nincs elegendő DDT porunk — mondja az egyik csoport vezetője. — Takarékoskodni kell vele, pedig ez surlyos hiba.

— A DDT por amerikai találmány és az amerikaiak nem bocsátják a világ közkinésévé a kiváló hatású por titkát. Repülőgépek erdők és mezők felett szórják el tonnaszámba, hogy a termést, az erdők fáit pusztító rovarokat kiirtásuk érdeke miatt. A Európára járványosított országainak nem adnak. A por, az életmentő por titkát dollárhegyek növelésére használják fel. Edeskeveset törődik azzal az amerikai trösztvezér, hogy emberleletek ezreit menthetné meg, apákat, anyákat és fiatal gyermekeket — ha egy kicsit mérsékelnék üzleti mohóságukat...

ERÉLYESEBB ÉS GYORSABB INTÉZKEDÉSEK!

Hatóságaink egyrésze emberfeletti munkával igyekszik legyűrni a járványveszélyt, de még sok helyen látjuk a közönyt. A város köztisztaságában változás vajmi kevés történt. A szemétdombok ott büzőlőnek az utcai szemetesládák környékén. A piacok környéke messziről büzik a hulladékotól. Toprongyos keregetők, csavargók korzóznak a város főterén.

Ismerjük a helyzetet. Nincsen elegendő jármű a szemét eltávolítására. A ládák gyakori kiürítésére — mondják az illetékesek.

A város lakossága komoly összegeket fizet köztisztasági adó címén — ugyan mire használják fel ezeket a pénzeket? Köztisztaságra nem igen, mert arról Kolozsváron beszélni is alig lehet.

Es hosszasan lehetne ezt folytatni. Nem térünk ki részletekre. Lapunk még a nyár elején felvetette a szemételepek járványterjesztő veszedelmét. Követelte a köztisztaság komolyan vételét. Intézkedés nem történt. Most azonban ütött a tizenkettedik óra!

M Ű V E L Ő D É S

Román—magyar kultúrelőadás a bukaresti operában

BUKAREST. — A Román—Magyar Társaság művészeti osztálya vasárnap délelőtt jól sikerült előadást rendezett az Állami Operában. A műsor első részét Petőfi- és G. Alexandrescu-versek, továbbá Mihail Jora, Liszt Ferenc és Dem. Florescu zeneművek töltötték ki. A második rész Möricez Zsigmond, Ady Endre, Gheorghe Cosbuc, Enescu és Bartók Béla

műveiből adott izelítőt. A napjaink román és magyar költészetét és zenéjét szemléltető harmadik részben Mihail Beniuc, Illyés Gyula, József Attila, Ion Th. Ilea, Kodály Zoltán és Hilda Jerea művei szerepeltek.

Az előadás sikeréért elismerés illeti a Román Nemzeti Színház és Operaház, valamint a Filharmonikus Társaság szereplő tagjait.

A nagyváradi színház drámai együttese „Az ember tragédiája“-val kezdte az évadot

NAGYVÁRAD. — A nagyváradi magyar színház drámai együttese az új évadban szeptember 25-én lépett először közönsége elé. Az új tagokkal erősödött együttes első előadása alkalmával „Az ember tragédiája“-t mutatta be a Lucifer szerepét alakító Sarlai Imre rendezésében. Éva Hamvay Lucy volt, Adam pedig Halász Géza. Az énekes együttes már szeptember 6-án Lehar „Pacsirta“ című nagyoperettjével megkezdte előadásait.

A megerősödött társulat tagjainak a névsorában kiemelkedő ne-

vek: Hamvay Lucy, Surányi Magda, Ihsz Klára, Gáspár Éva, Egyed Joli (Kolozsvárral párhuzamosan), Keresztes Kata, Nagy Iza, Tóth-Kovács Ilona, Halász Géza, Palotás Imre, Sarlai Imre, Cseke Sándor, Sándor Andor, Solti Miklós, Hegyesi Ferenc.

A színház igazgatósága, az előadások látogatottságának a fokozása érdekében, heti 3—4 estére átmenetileg meghonosította a „ketten egy jeggyel“ színházlátogatás gyakorlatát, amit a közönség halálan méltányol.

Hírek Marosvásárhely művelődési életéből:

A marosvásárhelyi munkásmű-A Molière-vigjáték előadásában a kedvelők sikerrel adták elő „Székely Színház“ is segítségére Molière „Dandin György“ című volt, amennyiben a „Dandin vigjátékát. A műkedvelő együttes György“ két nehéz szerepét művészkétes működése alatt majdnem szej vállalták. Minden vasárnap előadást tartott.

AZ ARLUS rendezésében volt benőses ünnepség keretében vasárnap felavatták Marosvásárhelyen az „Orosz Könyv“ könyvesboltját. Ezalkalomra Bukarestből Marosvásárhelyre érkezett Mihail Maghoru, az ARLUS országos főtitkára, Alexandru Radu, az „Orosz Könyv“ központi kiküldöttje, valamint Rangepcz József, a RKP központi bizottságának a tagja.

A „Székely Színház“ idei műsorán négy „ősbemutató szerepel. Mind a négy darab szerzője erdélyi: Molter Károly, Gagyi László, Kemény János és Metz István.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ ÉS OPERA igazgatósága értesíti a közönséget, hogy a tifuszjárvány miatt beállott kényszerűen net tartama alatt is október 6-ig a bérletek a színház gazdasági hivatalában előjegyezhetők.

Világosság-Sport

Zárt kapuk mögött megtartják-e csütörtökön az Universitatea—Dermata NB I. mérkőzést?

KOLOZSVÁR. — A Román Labdarugó Szövetség, mint ismeretes, az október 5-ére kitűzött NB I. hetedik fordulóját a válogató jellegű edzőmérkőzések miatt csütörtökre hozta előre. Az Universitatea—Dermata mérkőzést ma, szerda délutánra tűzte ki a Román Labdarugó Szövetség, mert tudomására jutott, hogy Kolozsváron szerdán délután az üzletek zárva vannak. A mérkőzés lejátssza kétséges, mert a felsőbb hatóságok a tifuszjárványra való tekintettel — mint ismeretes — mindennemű sporteseményt betiltottak.

A két kolozsvári csapat arra

kérte a Szövetséget, hogy a ma délutánra kitűzött mérkőzésüket későbbi időpontban játszassák le, mert mindkét csapatot anyagilag teljesen tönkretenné, ha zárt kapuk mögött kellene lejátsszák NB I. mérkőzésüket. A Szövetség csak ma délelőtt ad választ, hogy engedélyezi-e a mérkőzés elhalasztását. Abban az esetben, ha a Szövetség az elhalasztást nem engedélyezné, úgy holnap, csütörtökön délután zárt kapuk mögött kerülne lejátsszara a mérkőzés.

A harmadik kolozsvári NB I-es együttes a Vasas labdarugó csapata, ma délben utazik Medgyesre, ahol Dobay csapata a Medgyesi

MSC ellen vereszik meg a bajnoki pontokért. A forduló legnagyobb összecsapása Aradon lesz, ahol a bajnokságban eddig veretlenül vezető temesvári CFR csapata a kitűnő formában lévő ITA együttese ellen játszik. Marosvásárhelyen a Dermagantnak esély van újabb két pont megszerzésére a Hadsereg csapata elleni mérkőzésen. Ploestiben a bajnokságban a harmadik helyre feltörő FC Ploesti a Ciocanul látja vendégül Bukarestben nagy küzdelemre való ható a Juventus—Szabadság és a CFR—Jul mérkőzésekben. Az Unirea Tricolor—UDR mérkőzés vasárnap játszák le Resicán.

SPORTHÍRADÓ

REPÜLŐGÉPSZERENCSETLEN-SÉG ERTE A MAGYAR VIZIPÓLÓVÁLOGATOTTAT. Az AFP hírszolgálati iroda marseillesi jelentése szerint Juan March közelében kényszerleszállást végzett az a repülőgép, amely a magyar vizipólválogatottat Algirből Budapestre vitte volna. A gép súlyosan megrongálódott. Az utasok sorsáról még semmiféle jelentés nem érkezett.

A VASAS labdarugó csapata Coslea Nagy István, Szaniszló II., Bálint, Demeter, Nistor, Taranu dr., Gorgan, Ferenczi, Kovács V. Moldován öss: állításban játszik az MMSC ellen.

A DERMATA üzemi motorke-rek-pár versenyén a 125 köbcentis kategóriában 50 kilométeres távon Nagy Sándor győzött 22 perc 35.2 mp. alatt. A 250 köbcentis kategóriában Balázs Lajos lett az első 40 perc 50.3 mp.-cel. A 350 köbcentis kategóriában 50 kilométeres távon Komjatszegy Tibor győzött 32 p. 28.2 mp.-cel.

AZ FC AUSTRIA labdarugócsapata Pozsonyban 1:0 arányban legyőzte az SK Bratislava együttesét.

A KOSÁRLABDA NB I. negyedik fordulóján Kolozsváron Dermata—Telefoane (Bukarest), Marosvásárhelyen CFR—Medicina (Bukarest), míg Bukarestben Dacia—CCMVM (Ploesti) és Sportul—Carmen (Nagyvárad) mérkőzések vasárnap kerülnek lejátsszara. A kosárlabda bajnokságok harmadik fordulóját a Viforul Dacia 6 ponttal vezet, 2. Dermata 4 ponttal, 3. CFR (Marosvásárhely) 4 ponttal, 4. Sportul 4 ponttal, 5. Telefoane 2 ponttal, 6. Medicina 2 ponttal, 7. Carmen (Nagyvárad) és 8. CCMVM pont nélkül.

DEMETER Györgynek a Vasas kiváló játékosának — aki a budapesti MTK-hoz kívánt leszerződnie, kiadatását kérték a magyar sporthatóságok a Román Labdarugó Szövetségtől. A kérést elutasították.

ROMANIA SÜKETNEMA VÁLOGATOTT LABDARUGÓ CSAPATA Budapesten a magyar süketnémáktól 4:0 (2:0) arányú vereséget szenvedett.

DAVID csehszlovákiai atléta a 400 méteres síkfutásban 48.8 mp.-cel új csehszlovák csúcseredményt állított fel.

A ROMÁNIAI labdarugó válogatottnak a csehtől Bukarestben elszenvedett nagy veresége nem téveszt meg minket. Csak komoly előkészületek után, új csapattal győzhetjük le őket — mondotta Gallowich Tibor, magyar szövetségi kapitány.

AZ ÉLESDI szakszervezeti „Szabadság“ jól sikerült sportünnepséget rendezett újonnan épült színházának felavatása alkalmából.

A CSEPEL ökölvívói október 3-án Csehszlovákiába utaznak. Pardubitzban, Prágában, Pozsonyban, Olmützben és Zlinben állnak szorítóba.

Csiszoló köszörős vascsiszolóshoz két vasesztergályost azonnalra felveszünk
Cim a kiadóban.

A magyar nép vádat emel Maniu és társai ellen a nemzetiségi elnyomás sötét esztendeiért

Közeledik Maniuek hazaárulási és kémkedési perének időpontja. Az ország minden részében a dolgozók tömegei négygyűléseken követelik az országot, a nép ellenségeinek példás megbüntetését. Bár a vádirat még nem ismeretes: a romániai sajtó az elmúlt évtizedek történelmével foglalkozva, részletesen idézi Maniuek szerepét a háború előkészítésében, ismerteti a demokratikus szabadságjogok elleni büntetéseiket, a nemzetiségi elnyomást és háború utáni áruló revékenységüket a demokratikus kibontakozás, az ország függetlensége és biztonsága, az együttélő népek békéje, a gazdasági és politikai stabilizáció ellen.

Maniuek, a felozlatot Nemzeti Parasztpárt vezetői az elmúlt évtizedek hazaárulói tetteiért és különösen az 1944 augusztus 23-án után elkövetett gaztetteikért kerülnek a bíróság elé.

Maniu multbeli ténykedése igazolja, hogy nemcsak épülő népi demokráciánk esküdt ellensége, hanem házi kiszolgálója volt a magyar főúri árulókkal együtt a bécsi osztrák reakciónak is. Maniu népellenes tevékenységének legékebb bizonyítéka, hogy az első világháború előtt a német és osztrák—magyar imperializmus, a nagybankok, nagybirtokosok szolgálatában állott. Az erdélyi román nemzeti párt egy másik néparuló vezetője, a szintén diestelen multu Vajda-Voevod Sándor a magyar képviselőházban 1907 február 5-én tartott beszédében a következőket mondta: „A császár és a sárgafejűek zászolá szent a román nép előtt. Szent a románok előtt. Szent a románok előtt Ferenc József császár és Maria Terézia császárné neve, mert senki sem tett annyi a román nép érdekében, mint ők”.

1916-ig, Románia hadbalépéséig, Maniu Tisza István gróf és Berchtold gróf osztrák kancellár parancsára megkísérelte, hogy Romániát a németek oldalára állítsa.

A GYULAFEHÉRVÁRI HATÁROZATOK

A történelem másképp fordult. A minden ízében recsegő-ropogó nemzetiségi állam, az Osztrák—Magyar Monarchia az első világháború végén szétomlott. Erdély Romániához került. 1918 december 1-én Maniuek a gyulafehérvári nemzetgyűlésen mondták ki azokat a határozatokat, amelyek az új állam szervezésére vonatkoztak. Nemzetiségi téren a következőket proklamálták:

1. „Teljes nemzetiségi szabadság az együttélő népek számára. Minden népnek joga van a maga neveléséhez és kormányzásához saját anyanyelvén, saját közigazgatással, saját k-beléből választott egyének által. A törvényhozó testületekben és az ország kormányzásában való részvételre minden nép népességének számarányában nyert jogot”.

Mit valósított meg ezekből Maniu és pártja? Semmit. Kétféle volt kormányon. Közel ötvenéves kormányzása alatt alkalma volt megmutatni, hogy miképp akarja „megoldani” a „kisebbségi” kérdést. Először 1928-ban került kormányra és az erdélyi magyarság várta, hogy a gyulafehérvári rezolúciókhoz híven ígéreteit be fogja tartani. De ahogy nem tartotta be az ellenzékkel szemben az általános demokratizálásra tett ígéreteit, kormányzása alatt nemzetiségi vonatkozásban is még fokozódott az elnyomás. Nemesak, hogy nem valósította meg a tényleges és jogi egyenlőséget: hanem gazdasági politikája is a magyar nép nemzeti létének megdöntésére irányult. Maniuek a nyelvhasználat jogát például így értelmezték: a vasutak akkori vezérigazgatóján körrendeletet adott ki, amelyben megtiltották a vasuti alkalmazottaknak, hogy bármiféle kérdésre, melyet „kisebbségi” nyelven intéztek hozzájuk feleletet adjanak akkor is, ha történetesen ismerik az illető nyelvet. Maniu ígéretei a nemzetiségi jogegyenlőségről hazugság volt. Például a vasutnál a magyar alkalmazottakat a Vasuti Néminélküli Pénztárba osztották be,

ahol sokkal alacsonyabb nyugdíj járt, mint az Általános Nyugdíjpénztárban. Aztán a létszámcsoökkentés ürügyén 10—20 évi szolgálat után sok magyar vasutast tettek ki. Jött a nyelvvizsga is. Az első nyelvvizsgákon számos magyar vasutast buktattak el, de amikor ez sem volt elegendő, megismételték a vizsgáztatást és olyanokat is elbocsátottak, akik egyszer, vagy többször sikerrel tették le a román nyelvvizsgát.

Igy értelmezték Maniuek a nyelvhasználat jogát. Az oktatás terén sem volt különös a helyzet. Maniu még annak az iskolának sem adta vissza nyilvánosági jogát, ahol tanult, a zilahi Wessellényi kollégiumnak.

MAGYAR FÖLDESURAK ÉS A MANISTÁK ÉRDEKSZÖVETSÉGE

Maniu és pártja a magyar népet árulagató mágnásokkal az első világháború előtt is együttműködött, támogatva a bécsi reakciót. A háború után egyesült Mihalache pártjával s bár parasztpártnak hirdette magát, főfelelősné a bojárak földbirtokosok érdekvédelmét tekintette.

Ha végig nézzük a két háború közötti háborus uszító magyar röpiratokat és könyveket, amelyek a két népet egymás ellen biztatták, a magyar reakció tolforgatói, politikai kalandorok a leggyalázatosabb hangon írják a román népről, de Maniut minduntalan megdicséserik. Véletlen-e ez? Dehogynis véletlen. Ha megnézzük a volt Magyar Párt programját, amelyet 1922 december 28-án adott Kolozsvár, többek között a következőket találjuk benne: „... a földbirtokos osztály jogos érdekének kielégítésére a törvény és az eddigi eljárás revíziója mellett olyan birtokreformot kívánunk, mely a termelés fokozását is biztosítja... A kisajátítást szívesen látjuk, részben kívánjuk annak elismerését s törvényben való biztosítását, hogy a kisajátítás csak teljes kártalanítás mellett történhetik s kártérítésül a kisajátítás időpontjában fennálló forgalmi árat, vagy hozadékértékét kell venni és annak legalább felét készpénzben kell nyújtani”.

Megértették egymást, mert Maniu és Mihalache olyan törvényt hoz, hogy a mult háború utáni földreform során földhöz jutott

szegényparasztnak földjeinek felvásárlását a földesurak, bojárak számára biztosítja. Sok szegény parasztagazdaság — a földhöz jutott magyar parasztnak is — nem bírta a terheket, nem rendelkezett igavonóval, nem kapott földhitelt a beruházásokra és mivel új tulajdonosa így nem tudott földjéből megélni, kénytelen volt áruba bocsátani. Ez volt a hírhedt földforgalmi törvény, amelyet olyan parasztnak hoztak, mint Maniu, Mihalache, Vlad Aurel, Bocu Sever és Buzdugan.

Míg a közélet porondján ezeknek az uraknak magyar barátai a „kisebbségvédelemről” szösztyárogkodtak, a magyar nép érdekei ellen a vállalatok báronyságaiban, a Petrosani-nál és egyebütt jó barátságban és vidám egyetértésben osztozkodtak az ország manista ellenségeivel. Veszett földüket visszavásárlással s a dolgozó nép verejtékéből saját haszonnal kártalanították.

Megértették egymást. Hiába handabandáztak az akkori politikai élet reflektorfényében egyik oldalon demokratikus és szociális igazságról, másik oldalon adáz nemzetiségi küzdelemről, az osztályok fölé hajolva baráti mosolygással szorongatták egymás kezét.

Érdekszövetség volt ez a nép ellen. A román és magyar nép ellen.

BUNOS SZÖVETSEG A HÁBORÚ UTÁN

A Szovjetunió elleni rablóbáboru előkészítésében a hitleri reakció szolgálatában éppen úgy együttműködtek a manisták és a magyar néparulók, mint minden olyan kérdésben, amely népeik ellen irányult. De a Vörös Hadsereg fényes győzelme itt ezen a tájon szétrombolta a román és magyar „történelmi” klikkek népellenes törekvéseit. A Dunavölgyében a Kárpátok között felszabadult népi erők gyűlékeztek új szabad, emberibb világot építeni. A román és magyar nép demokrata fiai egymás felé nyújtották kezüket, hogy elmúlt századok annyi véres testvérhárc után békés, boldog jövőt építsenek ezen földön, ahol testvérei együttélésre rendelt a történelem.

Tévedés lett volna azonban azt hinni, hogy a vereség után a nép ellenségei ölbe tett kezeikkel ülnek Maniu megszervezte hírhedt gár-

dáit, amelyek a gyilkos Olteanu vezetésével végig rabolták a Székelyföldet, gyilkosságok sorozatát követték el Szárazajtan, Csikszentdomokoson, Egeresen, Gyantán, Tenkén. Maniu gyilkos gyűlöletet szított az együttélő népek és első sorban a magyarság ellen. Maniu helyeselte a róla elnevezett gárdák rémtetteit. 1944 november 16-án a „Dreptatea” című lapban köszöntőt fejezte ki „gárdistáinak”. Halálját tolmácsolta azért a „hazafi asságért” és azért a „hőstettekért”, amelyek a banda tagjai Erdélyben elkövettek. Két nap mulva, november 18-án Penescu belügyminiszter utasítására a Magyar Népi Szövetség több vezetőjét letartóztatták és a brassói hadifővényszék elé állították.

Maniu újabb s még kegyelenebb magyar üldözést akart bevezetni annál, amit a két háború között végrehajtott.

Szándékai megvalósítására a belső reakciók erői összpontosították és a nemzetközi reakció támogatását igyekezett biztosítani a mind erőteljesebben fellépő demokratikus népi törekvések ellen.

Minden józan ember azt hihihite, hogy a magyarüldözés irányítója, a magyarokat gyilkoló „gárda” vezérével nem lesz magyar ember, aki szóba álljon. És mégis. Előbujtak oduikból a mult levitézlett magyar urai, akik az első napokban félelmükben elrejtőztek. De amikor látták, hogy a demokrácia megbocsátó kegye még nekik is módot akar adni a termelő-építő munkába való bekapcsolódásra, előmerészkedtek, azonban az építő munka helyett az ittlől magyar nép legfőbb ellenségével, Maniuvval keresték a régi szövetség felújítását. A marosvásárhelyi Káláka szövetkezeti központtól elbocsátott dr. Horváth Dénes és társai, a munkás egységfront és MNSz ellen szervezkedő úgynevezett különálló „Magyar Blokk” szervezői, az azóta kiebrudalt EMGE-vezetőség egyes tagjai, a magyar reakciós kalandor „politikusok” egyes ittrekadtt alakjai összefogtak a manistákkal. Céljuk az volt, hogy még polgárháború kibontakozásával is megakadályozzák demokráciánk fejlődését és a görögországi helyzethez hasonló állapotot teremtsenek. A manista biztatás nem is maradt el. Székelyudvarhelyen kudarcot vallot-

Uri ruha? Féregmentes!

Legalább is a tisztifőorvosi hivatal emberei ezt mondják. Következésképp csak azokat féregtelenítik, akik gyanúsak, azaz: szegényes a ruhájuk.

Azok ellenben, akik jó ruhában találtak, eleve féregmentesek. Mert ugyebár, a tetű csak a szegényembert szereti. Elegáns uriemberekkel nem barátkozik. Képzeli csak el, micsoda szegény az, ha valaki bemegy az irodába t elegáns ruhájában megtalálják a közveszélyes férget. A tisztifőorvos emberei tudják ezt és a szegényt elkerülendő, uriembereknek az utazáshoz szükséges féregmentesítési igazolványt vizsgálat és féregtelenítés nélkül is kiadják.

Az ember áll és csodálkozik. Hát nem lelkiismeretlenség ez? Küzdhetünk eredménytel a kiütéses tifusz ellen, ha a városi tisztifőorvosi hivatal felelős helyén ilyen felelőtlenül végzik egyes emberek a munkájukat? Jó lenne tudomásul venni, hogy nemcsak a szegény ember: mindenki gyanús.

Legalább is nem bizonyítható be, hogy az utstest, vagy padon mászkáló tetű tudna valamit az emberi társadalom rétegződéséről s a ruhák szegényes, vagy urias kinézetéről.

tak ugyan, de szándékukat nem adták fel, csak frontot változtattak. A választási hadjárat előtt már kiadták embereiknek az utasítást, hogy be kell menni a szervezetekbe, intézményekbe és ott véggezni aknamunkát. A választásokon Maniu mellett szerették volna felvonultatni a megfélembiztetteket. Udvarhelymegyében választási egyezséget is kötött Sebesi János dr. volt magyarpárti szenátor, egykori alispán Prescurea Tituval. Maniu személyes megbízottjával és az eredmény az lett, hogy Maniu Udvarhelymegyében a Parasztpárt listáján első helyen Sebesi Jankót jelölte. A választásokon is kudarcot vallottak. Nem volt más utjuk, mint eltűnni a nyílt színről és titokban folytatni aknamunkát épülő demokráciánk ellen.

A dolgozó magyar nép a Maniuper anyagához hozzácsatolja Maniuek embertelen magyarüldözését a két háború között, hozzácsatolja a szárazajtai csikszentdomokosi, tenkei, gyantái, egeresi gyilkosságok véres peranyagát, a gyűlölet-szítás manista propagandáját és követeli Maniunak és társainak méltó megbüntetését. De ugyanakkor vádat emel a Maniuvval összefogó nemzetáruló magyar reakciók ellen is, akik egyéni önző érdekükért újabb szerencsétlenségbe akarták dönteni a magyar népet.

Példás ítéletet követel a dolgozó magyar nép népünk, népeink ellenségei ellen.

A Victoria Szövetkezeten át

Kolozsvár összes dolgozóit ellátják közszükségleti cikkekkel

Biztosítják kenyér-, hus- és ruházati szükségletüket

KOLOZSVAR. — A beszerzőcsoportok, az ekonómátok október elsejei megszűnésével kapcsolatban a dolgozó rétegek legfontosabb megoldandó kérdése: a köz- és megánalkalmazottak elsőrendű fontosságú árucikkeivel való ellátása. Az ellátás megszervezése a városi fogyasztási szövetkezetek feladata lesz, részben a már működő városi munkásszövetkezetek, részben — ahol ez célszerűnek mutatkozik — a jövőben létesítendő szövetkezetek útján.

A szövetkezeti ellátás lényegesen eltér az ekonómáktól. A beszerzőcsoportok fenntartása és tökével való ellátása kisebb részben a munkaadókra, nagyobb részben pedig az államkasszákra hárult, viszont a szövetkezetek fenntartása és tökével való ellátása a tagok feladata. A szövetkezeti ellátás jó működésének két alapvető kérdése: a szükséges forgatóké és a jó szervezés. A stabilizációs sikerének biztosítása érdekében a közeljövőben kizárólag termelési hitelre lehet csak számítani, kereskedelmi és fogyasztási hitelek folyósítására tehát nem és ezért a szövetkezet forgatókáját maguk a dolgozók: a szövetkezeti tagok kell hogy előteremtse, oly módon, hogy szövetkezeti részjegyeket jegyeznek és azok ellenértékét — tcherbiróképeségük szerint —

minél rövidebb időn belül befizetik.

BESZERZÉS A LEGOLCSÓBB ÁRON

A szervezés legfontosabb kelleke: a legolcsóbb árért történő beszerzés — lehetőleg közvetlenül a termelőtől —, a megfelelő nagyságu áruaktárok és elosztóüzletek közötti forgalom gyors és olcsó lebonyolítására és a tagok számának megfelelően kielégítő nagy elosztó-üzlethálózat.

Kolozsvári viszonylatban az új ellátási rendszer megteremtésére a mi munkásszövetkezetünk: a Victoria jön első sorban számításba. Új szövetkezet alakítása költséges, viszont a Victoria szövetkezet már jelentékeny saját tökével és mind az árubeszerzés, mind az áruciszítás és ügykezelés tekintetében jó szervezettel rendelkezik s ezért kívánatos, hogy minél több kolozsvári dolgozó — a Victoria szövetkezet bővítésével arányosan — a mi munkásszövetkezetünkön keresztül biztosítaná ellátását.

HOL FOGUNK VÁSÁROLNI? HOGYAN KELL BEIRATKOZNI?

A dolgozók kenyér-ellátását a Victoria fióküzletei, valamint sok más fűszerüzlet bonyolítana le, mert a sorbanállás veszélye és kelemetlensége a jelenlegi járvány idején, az őszi esőben és a téli hí-

degben feltétlenül elkerülendő. Minden dolgozó feliratkozhat éppen úgy, mint az ekonómátokon kívüli lakosság a tetszése szerinti Victoria-fióknál, vagy a kijelölendő fűszerkiskereskedők valamelyikénél, ahol naponta rendszeresen és minden várakozás nélkül megvásárolhatja a jegyre esedékes kenyér- és mállisztadagját. A hullatás a Victoria mérszártsékein keresztül ugyanígy történik.

A többi adagolt, valamint szabadforgalmu élelmiszert, a fűszereket vegyesáru minden dolgozó, aki tagja a Victoria szövetkezetnek, tetszése szerint a munkahelyéhez vagy lakásához legközelebb lévő Victoria-fióknál szerezhetné be.

A pontrendszer alapján járó ruházati cikkeket mindenki a Victoria szövetkezet központi nagy áruházaihoz szerezheti be, ahol tetszése szerint válogathat a gazdag áruaktárokban. A már meglévő két központi áruházon kívül a Victoria a közeljövőben megnyitja harmadik nagy központi áruházát is.

A jó ellátás megszerzéséhez szükséges forgatóké oly módon biztosítható, hogy minden tag anynyi szövetkezeti részjegyet jegyez és fizet be heti vagy havi részle-

tekben, ahány családtagja van. A beiratkozási díj 50 lej. Egy részjegy ára pedig 500 lej. A régi tagok, akik még értékes pénzben fizették be részjegyeik ellenértékét és pedig 1—15.721. sorszámú tagsági könyvek tulajdonosai 300 lej, a többi régi tagok, a 15.722—22.087. számú tagsági könyvek tulajdonosai pedig 450 lej fizetnek be az első részjegy kiegészítésére. A régi tagoknak beiratkozási díjat sem kell fizetniük.

Azok a dolgozók, akik még nem tagjai a Victoriónak, egy-egy részjegyet jegyeznek és így kapcsolódnak be a szövetkezetbe.

A Victoria szövetkezet a részjegyek ellenértékének részletekben történő befizetésére minden tag számára előnyös rendszert alkalmaz és a dolgozót mentesíti mindenféle utánjárástól és idővesztéstől.

A Victoria szövetkezet teljes erejével törekszik arra, hogy tagjait, Kolozsvár dolgozóit minél tökéletesebben, az összes szükségességei árucikkeivel, idejében ellássa. A szövetkezet azonban a hatalmas feladatának csak olyan arányban tehet majd eleget, amilyen arányban tagjait a kolozsvári létké és szellemi munkájukkal a szövetkezet részjegyek jegyzésével és azok ellenértékének befizetésével támogatni fogja.

Írói felsorakozás a népi demokráciáért

KOLOZSVAR. — Nemcsak a romániai magyar szellemi élet, hanem a román irodalmi és művészeti világ is a vasárnap Kolozsvárt lezajlott írói gyűlés hatása alatt áll. Mint már megírtuk, a Romániai Magyar Írók Szövetségének a MNSZ országos székházában tartott gyűlésén megjelentek a Román Írók Szövetsége bukaresti kiküldöttei is. Már a kölcsönös üdvözlések s beszámolóik során felvetődött a két szövetség együttműködésének s a román és magyar írók közös állásfoglalásának kérdése. A népi demokrácia közös történelmi szükségével megokolt javaslat magasröptű vitát váltott ki, melynek közérdekű anyagát szükségesnek tartjuk részletezni.

A vasárnap elhangzott vita alaphangját Gaál Gábor egyetemi tanárnak, az írószövetség elnökének több mint kétórás művelődéstörténeti előadása adta meg, melynek igazságait és szépségeit talán a hallgatóságra gyakorolt közvetlen hatás jellemzheti a legjobban. A magyar írók és román vendégeik felállva percek alatt ülték az előadót és sulyos mondanivalóját.

VITA AZ IRÓI ÖSSZEFOGÁSRÓL

A vitagyűlés első felszólalója, Kiss Jenő író, a Gaál Gábor előadásában foglalt önbírálatot méltán íróink folyóiratával, az „Urunk”-kal kapcsolatban. Számszerűleg ismertette a folyóirat eddig megjelent 34 számának irodalmi, művészeti és tudományos anyagát, amelynek tetemes részt foglal el a román-magyar kulturális közlekedés szolgálatára.

Gaál Gábor előadásához szólt hozzá Molter Károly egyetemi tanár is, méltatván a romániai magyar irodalom valószínűségét.

— Nyugat adta íróinknak — mondotta Molter Károly — az új indulás lehetősége, de az emberiség álmai keleten valósultak meg először s így természetes, hogy a magyar író ma a Szovjetunió barátja s feladatának tekinti a szovjetkultúra közvetítését. Valóságsszemléletünkben következik az is, hogy a román néppel élve együtt, feladataink előterében a román-magyar kulturális

csolatok megerősítése áll. A romániai magyar írók egységének kérdésével Salamon László író, az írószövetség alelnöke foglalkozott felszólalásában. Leszögezte, hogy a haladékosromániai magyar írók nem vállalhatnak közösséget olyan szemléletű írókkal, akik a régi világban gyökeresnek és nem hajlandók belépni a népi demokrácia megvalósításának korszakába.

— Csak azok értékek meg, mint írók és művészek, a népi demokrácia kialakulásának drámai feszültségét, akik ezt a történelmi fordulót akarják, végzik és teljességgel érdekelték benne — mondotta Salamon László.

KURKÓ GYÁRFÁS FELSZÓLALÁSA

Gaál Gábor előadásának fogalomtisztázó szerepéhez járul hozzá Kurkó Gyárfás is, a MNSZ országos elnöke. Mint nemzetiségi politikus méltatta Gaál Gábor ama kijelentését, hogy a nemzeti jogegyenlőség ügye nem merev valami, hanem állandó mozgásban van a népi demokrácia kiteljesedésével arányosan.

— Egy nemzetiség íróinak — mondotta Kurkó Gyárfás — teljes bekapcsolódással tovább kell lendíteniük a demokráciát, mert ha tétlenül maradnak, nem törődésüknek népjünk látja kárát. Kurkó Gyárfás a népi demokrácia szempontjából hangsúlyozta, hogy az írók összefogása nem alapulhat világnézeti kizárólagoságon és itt megjegyezte, hogy valóban vallásos íróink saját hitükkel is ellentétbe kerülhetnek, ha a szociális igazság megvalósulását nem osztják. Ott van tehát helyük a haladó írók sorában és helytelen minden olyan elméleti túlzás, amely részvételiüket a közös építésben megakadályozná.

A romániai írók közös népi-demokrata szellemi arcvonalának kialakítása foglalkoztatta a felszólalók során Szabédi László, Szemlér Ferenc és Asztalos István írókat. Mindhármán üdvözölték a két nemzetiségi írószövetség országos szervezetébe való egyesülését. A bánsági magyar írók bekapcsolását a közös irodalmi életbe Lázár József író, a MNSZ központi sajtóosztályának felelőse sür-

gette, Gaál Ernő, az Igazság főszekréstője pedig világnézeti tisztázást kívánt az íróktól a valóság helyes felismerése és vállalása érdekében.

TAMÁS ALADÁR ÜDVÖZLI ROMÁNIA IRÓIT

Általános figyelem középpontjába emelkedett ezután szólásra Tamás Aladár, az értekezlet magyarországi vendége.

— A Magyar Írószövetség nevében köszöntöm az értekezletet — mondotta Tamás Aladár — és örömmel állapítom meg, hogy a román és magyar írókat itt Romániában ugyanazok a kérdések foglalkoztatják, mint minket Magyarországon. Romániai írótestvéreink mindig ott fogják találni bennünket az oldalukon, hogy egy olyan Délkelet-Európát teremtsünk meg, amely a haladó szellem megsemmisíthetetlen bástyája marad.

A lelkes tapsal fogadott üdvözlét után Csehi Gyula író a szovjetirodalom példáján mutatja ki, hogy a különféle nemzetiségi írók közös demokratikus harca megújította az egyes nemzetek irodalmát.

Méliusz József író, az írószövetség főtitkára, őszintén fejtárta a romániai magyar írók legfőbbjének sulyos anyagi helyzetét és arra kérte a magyarság nemzetiségi szervezetét, hogy társadalmilag tegye lehetővé az írók számára a szabad alkotást napi gondok nélkül. Utána Brill Emanual tanár, a jeles nyelvész szólalt fel és a még bizonytalan íróársak kellő felvilágosítását és meggyőződését sürgette. Jordáky Lajos egyetemi tanár a reakció és a népi demokrácia közötti harmadik utat kereső elemekről beszélt, leszögezve az ilyen utkeresés céltalanságát.

BÁNYAI LÁSZLÓ AZ ERDÉLYI HAGYOMÁNYOKRÓL

Általános érdeklődés fogadta Bányai László írókat, a demokratikus nemzetiségi politika ideológusának felszólalását.

— Eddig bekapcsolódtunk a nemzeti-életbe — mondotta Bányai László, — most pedig be kell kapcsolódnunk az ország társadalmának életébe is. Ez nem azt jelenti, hogy elszakadjunk az erdélyi magyar haladó gondolat gyökereitől! Eppen ez a bekapcsolódásunk az ország megújulásába teszi lehetővé, hogy közelebb kerüljünk saját helyi hagyományainkhoz. És itt nemcsak a régi Erdély szellemi értékeire gondolok, hanem a kisebbségi-idők szellemi hagyatékára is. hiszen ennek az időnek a haladó erdélyi magyar szellemisége nemcsak a romániai, hanem az egész magyar nyelvterület viszonylatában is tényezővé tudott válni.

A továbbiakban Bányai László arról a nagyarányu haladásról beszélt, amelyet a román társadalom tett meg az elmúlt év alatt s a magyar írók lelkére kötötte, hogy segítsék elő népük számára a román nép által már megtett ut behozását.

Az utolsó felszólaló Nicolae Moraru volt, az Írók, Ujságírók és Művészek Szakszervezetének vezető tagja. Egyórás értekezésben méltatta a magyar írók munkanapjának eredményeit és történelmi jelentőségének minősítette azt az ideológiai állásfoglalást, amellyel a magyar írók szerepet vállaltak a népi demokráciában.

— A nemzetiségi kérdés hazánkban — mondotta Nicolae Moraru — lényegében a román demokrácia kérdése. Ugyonjék, hogy e pillanatban a demokrácia kérdése már megoldódott. A törvényhozó erő, a végrehajtó hatalom már teljesen demokratikus és így lényegében eljuttunk a nemzetiségi kérdés megoldásához is. Az a tény, hogy minden romániai író egy szervezetbe tömörült, biztosítéka annak, hogy közös népi demokráciánk fogja ábrázolni alkotásaiban, bármilyen nyelven írjon is.

A tüntető helyesléssel fogadott román felszólalás után a vitagyűlés Nagy István zárószavaival ért véget.

Hadifogoly-iródat szervezett a kolozsvári MNSZ

KOLOZSVAR. — A Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezetének vezetősége a kolozsvári társadalmi és jótékonyági intézményekkel folytatott szorosat megbeszélések után elhatározta egy hadifogolygondozó intézmény felállítását.

Az intézmény célja elsősorban a Kolozsvárra hazaérkező hadifogolyok segítségére lenni a társadalmi életbe való visszailleszkedésükben. Állandó hadifogolytanácsadót állítanak fel s ez meg fogja könnyíteni a hazaérkezettek hivatalos ügyeinek elintézését, katonai, állampolgársági ügyeik rendezését. Ezenkívül mozgalmat is indítanak az egyedül álló, hozzátartozókat elvesztett hadifogolyok anyagi megsegítésére.

A kolozsvári társadalmi intézmények felhívják tagjaikat, hogy tehetségükhöz mérten ruhaneművel és pénzadományokkal járuljanak hozzá a segélymozgalom sikeréhez. Az intézmények kimutatást készítenek a ruhamegajánlásokról s azt a szervezethez továbbítják. A felajánlott ruházati cikkeket a szervezet az adományozónál hagyja s a befutó kérések elbírálása után az érdeklét hadifoglyot magához a megajánlóhoz irányítja, aki ajándékát személyesen adja át.

A pénzadományokat az intézmények a Magyar Népi Szövetség kolozsvári szervezetéhez továbbítják, ahol az így befolyt összeget erre a célra megalakult bizottság utalja ki.

A szakszervezetekkel karöltve a MNSZ arra törekszik, hogy a hadifoglyokat kívánságuk szerint régi munkaadójuknál tudja elhelyezni.

A MNSZ értesíti a hazatért hadifoglyokat, hogy részükre mindennap délután 1-3 óra között a kolozsvári szervezet titkársága részletes tanácsadással szolgál a szervezett Farkas-utca 7 alatti helyiségében.

ISKOLAI KALAUZ

Eihalasztották a Bolyai Tudományegyetem megnyitását

KOLOZSVAR. — A kolozsvári Bolyai Tudományegyetem rektori hivatala az érdeklét tudomásra hozza, hogy a Kolozsváron és Marosvásárhelyen felépített tífuszjárványra tekintettel, a beiratkozási és vizsgahatáridőket meg fogják hosszabbítani. Senkire sem jelent semmiféle hátrányt, ha a járvány csökkenéséig, illetőleg a rektori hivatal újabb döntéséig nem utazik az Egyetem székhelyére. Az orvoskari felvételi vizsga új határidejét kellő időben fogják közölni.

Felvétel a kolozsvári magyar almérnöki főiskolába

KOLOZSVAR. — A kolozsvári almérnöki főiskola magyar tagozatába való felvételre október 2-ig még jelentkezhetnek a tanulók. A tanulmányi idő 3 év. Minden évfolyam első 5 tanulója, aki a 14-es általános osztályzatot eléri, ösztöndíjban részesül. Az ösztöndíjban részesült hallgatók az államnál 5 évig kötelesek szolgálatot teljesíteni. A szegénysorsu tanulók — ha nem is érik el az ösztöndíj elnyeréséhez szükséges általános osztályzatot, de kellő szorgalmat tanúsítanak és legalább 13.50 átlagos osztályzatot kapnak — havi állanységi juttatást kaphatnak. Az ösztöndíjban és segélyben részesült hallgatók a tandíj és iskolai díj fizetési alól mentesek. Az orvosi vizsgálat október 3-án kezdődik, a felvételi versenyvizsga pedig az orvosi vizsga után.

A kolozsvári katonai törvényszék

Buti Sándor árpádi református lelkészt felmentette a lázítás vádjáról

KOLOZSVAR. — A katonai törvényszék Barbu-tanácsa szeptember 30-án a késő esti órákban hirdetett ítéletet az árpádi ügyben.

Buti Sándor református lelkészt felmentették a vád és következményei alól. Bessenyei László tanítót háromnapos elzárásra ítélték lázításért, Bereczki Géza kereskedőt lázításért ugyancsak három hónapra. Mészáros Jánost, a nagyszalontai rendőrség volt vezetőjét hivatalos hatalommal való visszaélésért kétévi börtönbüntetésre ítélték, Klein Sándor, a szalontai rendőrség állambiztonsági osztálya volt vezetőjének ügyét elkülönítették és újratárgyalták.

1945 április 11-én délután a biharmegyei Árpád községben csendőrök jelentek meg, akik azon a címen, hogy fasiszták, le akarták tartóztatni Buti Sándort, Bessenyei Lászlót és Bereczki Gézát. A falu lakossága tudomást szerzett az esetről és nem hagyta elvinni vezetőit. Varga Alexandru csendőrmester a közelben tartózkodó határőröket hívta segítségül, akik géppuskákkal felfegyverkezve, a csendőrök segítségére jöttek.

A felvonuló katonaság és a falu egybegyűlt népe között összetűzés került volna a sor. Ennek elkerülésére a vádlottak a nagyszalontai rendőrségre telefonáltak, ahonnan Mészáros János Klein Sándorral, az állambiztonsági hivatali főnök vezetésével egy 16 tagból álló rendőrkülönítményt küldött ki Árpádra. A rendőrkülönítmény az éjszakai órákban érkezett meg a községbe, ahol a tömeg még mindig farkasszemet nézve állott szemben a csendőrökkel és a felvonult katonákkal. A rendőrkülönítmény lefegyverezték a csendőröket és a határőröket, bekisérték őket Nagyszalontára, ahol megállapították azt, hogy a csendőrmesterek nem volt irott letartóztatási parancsa, így hivatalos hatalmával élt volna vissza, amennyiben Butiék letartóztatja. Megállapították azt is, hogy Butiék nemhogy fasiszták voltak, de éppen a fasiszta hatóságok internál-

ták őket demokratikus magatartásuk miatt és hazaküldték őket.

A csendőrmester feljelentette Butiékot, valamint az őket lefegyverző rendőröket is és az ügy a katonai törvényszék elé került. A vád tanui az első tárgyaláson nem jelentek meg és huzódozva, elővetésre jöttek el a következő öt tárgyalásra is.

A keddi fő tárgyaláson egyedül Vergatu koronatanu jelent meg, aki az elnök kérdéseire zavaros választ adott és belegabalyodott vallomásaiba. Kihallgatása után a vádbeszédre került sor, amit Popovici kapitány nem alapozott meg eléggé, úgyhogy Barbu elnök figyelmeztette az ügyészt: „a katonai törvényszék nem ítéltet vádakadások, hanem csak a tények alapján”.

A védelem meghallgatása után a tanács kihirdette ítéletét. Bereczki Géza és Bessenyei László büntetését három évi időtartamra felülgegsztette.

ADAS-VÉTEL

- RÁDIO modern, újtipusú olcsón eladó. Forduló-utca 2. 7492
- SÜRGŐSEN eladó egy modern kombinált buror és konyhák. Galamb-utca 41 szám. 7478
- RÁDIÓT, 4-5+2 csövest, esetleg gramofonnal egybeépítve, üzemi képtelent, vagy csőhiányosakat is, megvételre keresek. Cím: „Orion-Siemens” jellegre a kiadóba kérek. 7536
- DUPLA rakamié, rézmetreztetek, festmények, asztalok, kézfűtési spanyolfal, ezüst táncpár, fikusz eladók. Szentlélek-utca 6. I. emelet. 7561
- ELADÓ oszlepkályha, fél hálószoba, vaskályha, szekrénykoffer, hegedű tokkal. Budai Nagy Antal-utca 48. 7563
- HASZNALT hálószobák, szekrények, asztalok, székek, szelzonok, konyhabutorok, üzletberendezés és egyéb butorok nagy választékban olcsón kaphatók Kossuth Lajos-utca 32. Butoraktár. 7564
- SZÉP kivitelű modern kombinált szekrény olcsón eladó. Motilor-ut 6, asztalosnál. 7564
- MEGVÉTELRE keresek kötött, rövidárunak megfelelő stélzást 2.10 m. szélességben, vagy keskenyebb is lehet. Szentpéteri-utca 2. 7569
- GYERMEK mély kocsi jókarban eladó. Simion Balint-utca 4. Kerékdomb felé. 7566

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavankint 2 lej. Legkisebb hirdetés (10 szó) 20 lej. Állás keresőknek 10 szóig 15 lej. Cim a kiadóban és jelgés hirdetéseknel 5 lej pótdíj fizetendő. Szöveg hirdetés szavankint 5 lej. Közgazdasági hirdetés szavankint 6 lej. Keretes hirdetés négyzetcentiméterenkint 4-5 lej. Házasság-levelezés 5 lej szavankint. Nyiltér szavankint 10 lej.

- VESZÉK jó télikabátot magas termetre. Réthiné, Zrinyi-utca 1. 7541
- ELADÓ kétkerekű taliga, 5 darab festő létra. Rákóczi-ut 21. 7562
- CSISZOLÓ köveket 400-500 mm. méretben veszünk. Orient fémművek, Szegvár-utca 8. F.
- HARISNYASZEMFELSZEDŐGÉP 2 darab tüvel eladó Weisz gépkereskedőnél, Horea-ut 82. 7548
- GYERMEKOCSEI modern, egészen új állapotban olcsón eladó. Szabadság-tér 6 szám. 7572

INGATLAN LAKAS

- KERESEK azonnali beköltözésre két-szobás komfortos lakást, költséget megteremt. Cim a kiadóhivatalban. 7552
- CFR műhelyek közelében lévő, 1000 négyzetméteres területen fekvő házamat, ahol gyümölcsös is van, eladnám, vagy elcserelném esetleg ráfizetéssel a város más részén fekvő házzal. Cim a kiadóban. 7567

Pénzt kap, mert könyveket(minden nyelven) állandóan veszünk!
UHU
Mária Királyné-u. 34.

Uj autobusz
indul október 2-től
Kolozsvár—Marosvásárhely között

Torda, Marosludason keresztül. Indulás reggel fél 6-kor a Posta mögötti autobusz állomásról. Vissza indul d. u. fél 3-kor. Jegyelvétele a kolozsvári autobusz állomáson.

ELCSERELNEM Rudolf-ut 46 szám alatti egy szoba, konyhás lakószobát Külmonostori, vagy hozzá közel eső hasonlóval. Gábor. 7554

BUTOROZOTT szobát keresek vidéki számára, időközre használatra. Válaszok „Nappal” jellegre a kiadóba. 7570

ALLAST KAPHAT

JOLMENŐ vállalat agilis közreműködő társat keres 2-300.000 lejjel. Cim a kiadóban. 7458

MÜVELT ügyes férfi, nő keresetbe juthat. UHU, Mária királyné-utca 34. 7574

MÜVELT ügyes személy némi tökével közreműködhet. UHU, Mária királyné-utca 34. 7574

MEGBÍZHATÓ mindeneset keresek. azonnalra. Cim: Linczeg-utca 8, emelet. 7559

ALLIANT KERES

HÁZTARTÁS minden ágában jártas komolyabb nő állást keres. Szentesi és Varga vendéglőben, az állomással szemben. 7549

ROMÁNUL és németül beszélő leány elmenne gyermekek mellé. Cimeket „Perfekto német” jellegre a kiadóba. 7567

SIKETNÉMAK oktatását elvállalja Kabán József gyógypedagógiai tanár. Isac Aurel-utca 2. Fogs. 2-418. 7668

KÜLÖNFÉLEK

TALÁLTATOTT egy kis malac. A tulajdonosa átveheti Petőfi-utca 64 szám alatt. 7560

ELVESZETT Darida Pál Rovás-utca 1 szám alatti lakos összes iratai. Megtaláló fenti címen jutalomban részesül. 7571

PALINKAFÖZEST megkezdem. Előjegyzések Benke, Dónát-ut 148. 7575

LULU kozmetika október 1-én kezdődő tanfolyamra tanítványokat felvesz. Március 6 (volt Szentgyház)-utca 43 szám. 7548

BUDAPESTRE vagon társat keresek. Malinovszki-tér 7. ajtó 1. 4-6-ig. 7556

MENYASSZONYI ruhák, fűtylak, koszorúk kikölcsönzése a „Dahlia”-ban, Horea-ut 35. F.